

ਸ. ਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪੀ ਡਬਲਯੂ ਡੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ
ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕੋਲੋਂ ਸ. ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
'ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ।
ਸਾਬਕਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾ. ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ।

ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨ ਸ. ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਫ਼ਲਤਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੈਰ ਕਿਵੇਂ ਚੁੰਮਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬੁਝਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਲਈ ਇਹ ਬੁਝਾਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਕੀਕਤ ਹੈ। ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਪਿੰਡ ਰਟੋਲ ਰੋਹੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਜ਼ੀਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਨ 1995 ਵਿੱਚ ਬੰਗਲੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਮੀਨ 92 ਕਿਲੋ ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਨਾਏ ਰਵਾਇਤੀ ਫ਼ਸਲੀ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹੁ-ਫ਼ਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਲੂ ਅਤੇ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਰਚਾ ਘੱਟ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਅਧਾਰਿਤ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਕਮੇਟੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਏ ਯੂ ਦੂਤ ਨਾਲ ਉਹ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧਤ ਗਿਆਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੰਨਾ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਟਿਸੂ ਕਲਚਰ ਲੈਬ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕ ਸਕਣ।

ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 80 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਕਣਕ ਦੀ ਥਾਂ ਆਲੂਆਂ ਦਾ ਬੀਜ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਰਾਜ ਐਗਰੋ ਫੂਡਜ਼, ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਠੇਕਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਆਲੂ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਐਲ ਆਰ ਅਤੇ ਪੁਖਰਾਜ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੈਪਸੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਪਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਲੂ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਅੰਤਰ ਕਤਾਰ ਫ਼ਸਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਲਗਭਗ 60-65 ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਉਹ 10 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਰਕਬੇ ਵਿੱਚ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਲੂ ਅਤੇ ਗੰਨੇ ਦੀ ਅੰਤਰ ਕਤਾਰ ਫ਼ਸਲ ਚੋਖੀ ਆਮਦਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਵਸੀਲਾ ਹੈ। ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰੀ ਖਾਦ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਮਲਚਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈਪੀਸੀਡਰ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਬਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ ਵਰਤਣੀ, ਪੱਤਾ ਰੰਗ ਚਾਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਰਖ ਕਰਾਉਣੀ ਇਸ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਆਦਤਾਂ ਹਨ। ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਉਹ ਚਿਸਲਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਖਾਲੂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਜ ਪਾਈਪਾਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਟੈਂਸੀਉਮੀਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਆਧੁਨਿਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 8 ਟਿਊਬਵੈੱਲ, 4 ਟਰੈਕਟਰ, ਜ਼ੀਰੋ ਟਿੱਲ ਡਰਿੱਲ, ਆਲੂਆਂ ਲਈ ਪਲਾਂਟਰ ਅਤੇ ਡਿੱਗਰ। ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਲਈ ਕੰਬਾਇਨ ਸੰਨ 1989 ਤੋਂ ਹੈ। ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾ

ਕੇਂਦਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖੇਤੀ ਤਜਰਬੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡੇਅਰੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਲਗਭਗ 14 ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 6-7 ਹੀ ਪਸ਼ੂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਦੁੱਧ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਸ. ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਲਈ ਚੌਮੁਖੀਆ ਚਿਰਾਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਗੇ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਆਸ ਹੈ।